

Mint az állat

regényrészlet

Ég veletek, mást nem mondott.

Bíborkát életében nem ölelte meg még senki – igaz, ő sem ölelt meg még senkit, leszámítva a tanyájukon magasodó jegenyét. Azt sem önszántából: nem is tudta feledni jellegzetes szagát, rothadó illatát, nem beszélve arról, hogy az arcán levő maradandó sérülések, hegek, forradások, vágások, sebhelyek örökre megőrizték neveltetése legemlékezetesebb periódusának lenyomatát. Jó lenne egy napszemüveg, gondolta, nehogy csúnyasága, ragyás arcbőre elriassza dr. Kerti Bendegúzt, akinek viszont egy masszív görbebotra lett volna szüksége, amivel meg tudná könnyíteni egyre szaporodó látogatásait – végtére is az első békeévben betöltötte a hetvenet, a hetvenegyediket taposta, megterhelő volt már a táv. Főként az emelkedőket, kaptatókat bírta nehezen, azokkal kellett minden alkalommal nagy küzdelmet vívnia. Fulladt, hevesen vert a szíve, egyre gyakrabban kellett leülnie pár pillanatra a földre vagy egy kidőlt fára vizitjei során. Hogy lesz ebből utazás, a farekorderek és egyéb nevezetes fák meglátogatása, tette fel magának a kérdést, amit a madár oly felkészülten, s oly lelkesen szorgalmazott... Minden vágya az volt, hogy kedvére tegyen, hogy lássa a madár, minted elkövet, készen áll a nagy kalandra, de közben meg pontosan érezte, nem bírná már a nagy utazást a szervezet. Hetvenegy az csak hetvenegy, akárhonnán nézem, nincs mese. Rádadásul cukros vagyok. Egyre szaporodó látogatásai során így aztán figyelt rá, nehogy véletlenül szóba hozza az ezeréves zsennyei tölgy mosolyát és a többi nagy, a rejtélyes élőlény által oly behatóan ismert facsodát. Jobb lesz innen a Pilisből, kellő távolságból megfigyelni őket – gondolatban!, kiáltott föl, mint aki a megoldásra rájött.

Mit tetszik mondani, kérdezte Bíborka, semmit, felelte a nyugalmazott geológus, de alighogy kimondta, máris lelkiismert-furdalása támadt, elszégyellte magát, végtelenül sajnálta, hogy a köztük eddigre kialakult kölcsönös bizalom dacára most kényszerű okokból elhallgat a madár elől valamit. Kerti úr ugyanis őszinte ember volt, túl őszinte!, vén marha!, nem tudja tartani a száját!, vetette gyakorta a szemére drága felesége, Ilonka, nyugodjon békében, de hiába figyelmeztette számtalanszor, hogy baj lesz belőle, ha mindent kimond, kipofázik, ez lett a veszte – mit veszte! a végzete! –, ez a fenenagy őszinteség. Ahogy ugyanis a szerény példányszámban megjelenő szaklapban publikálta korszakalkotó felfedezését, mely szerint a Dunántúli-középhegység mélyén nagy mennyiségben értékes andezit és dolomit kőzetek találhatóak, megpendítve, hogy több évtizedes kutatásai szerint a Börzsönyben nem kizárható az általa felfedezett lelőhelyen a mélyben arany sem, ellopta a NER a felfedezését: egy jól felépített, korrupciós

vádakkal átszótt, a professzor szakértelmét, teljes életművét kétségbe vonó, erkölcsi és egzisztenciális mivoltát besározó, a drága Ilonkára is kiterjedő lejárató kampány keretében egy éjszakai, éjjél előtt két perccel benyújtott és megszavazott kormányrendelettel és az ehhez kapcsolódó jogszabály-módosítással kisajátította, állami kezelésbe vonta az érintett területeket, kiadta egy csókosnak visszasaosztott kenőpénzért ötven évre művelésre, őt pedig indoklás nélkül, azonnali hatállyal nyugdíjazta, leváltotta a Földtani Intézet éléről, megszüntetve magát a Földtani Intézetet is, és hamarosan megkezdődött a kitermelés.

Reggel még sofőr jött érte, estére kismimizett földönfutó, egy nagy senki lett. Duplanulla, ahogy az ügy kezelésére kijelölt államtitkár nagy kacagások közepette fogalmazott, miközben a fiókjába tette a fényes, hatalmas asztalon eléje csúsztatott bélelt borítékot. Légy piszok a gépezetben, kétes egzisztencia, örüljön, hogy nem kell vezetőszáron a tárgyalóterembe bevonulnia a fél nyolcas Híradó kamerái előtt. Merthogy azt is megtehetnék, minden különösebb szívfájdalom nélkül, fűzte hozzá az államtitkár az új tulajdonos előtt, ugyebár, Pistikém. És akkor ez a leszerepelt mókus feldughatná a seggébe a tőlünk kapott kiskeresztjét, és megtudná, hol lakik a magyarok istene.

Ott állt dr. Kerti Bendegúz, Magyarország kiskeresztjével kitüntetett oklevéles geológus a panellakás konyhájában, türelmesen meghallgatva drága Ilonkáját, nyugodjon békében, másfél órán át záporozó válogatott szidalmait. Pedig a drága Ilonka segítsége nélkül is tudván tudva, hogy neki a mai nappal az élete értelmes, hasznos része véget ért.

Akkor és ott, a zsírstagú konyhában nem gondolta volna, hogy bármit is tartogat még számára a jövő. Tisztességgel eltemette a sajnálatos események hatására szívinfarktust kapott Ilonkáját, óránként meghallgatta ősrégi, de annál megbízhatóbb Sokol rádióján a híreket – csak hogy múljon a nap, teljen az idő, mert amit hallott, az nem érdekelte egyáltalán. Egy rugóra járt itt minden, módszeresen számolták fel mindazt, ami neki hajdanán oly sokat jelentett, élete sarokpontja volt. Kihúzták a lábam alól a hazát, mondta egyszer váratlanul a madárnak, amikor már úgy érezte, bizalmas viszonyban vannak, lebegek a lét peremén szilárd talaj hiányában, de ezt mire kimondta, a legszívesebben máris visszavonta volna, mit terhelje ilyen földi dolgokkal a másmilyen paraméterek alapján, égi színtereken egzisztáló madarat. Azt sem tudom, érti-e egyáltalán, amit itt összehordok... Mit nyomasszam ilyenekkel, van neki épp elég baja. Először is a közelítő telet kell valahogy átvészelnie, már csípősek voltak az éjszakák, kivált a hajnalok, Kerti úr elképzelni sem tudta, hogy élte túl az eddigieket. Elkezdett neki a túléléshez elengedhetetlennek gondolt dolgokat kihordani – takarókat, hogy ne faggyon halálra, gyufát, hogy tüzet tudjon rakni, egy Bunsen-égőt és egy lábast vízforralásra, sőt egy díszpárnát is, hogy a fészek komfortosabb legyen. Időnként megkérdezte, mire lenne még szüksége, de a lény a fáról minden alkalommal azt felelte, az ezeréves zsenyei tölgy mosolyát szeretné látni, azon kívül megvan mindene. Egy hosszú kötelet is hozott, ráeszkábált gallyakból egy kezdetleges liftet, legyen mivel felhúzni a dolgokat, elsősorban élelmiszert, természetesen, de a fészek lakójának gyomra ekkor már nem vette be az emberi táplálkozásra alkalmas ételeket. A legkisebb falatot sem tudta lenyelni, legyen az kenyér, puhára főzött tészta – mindent kihányt azon nyomban, amit Kerti úr abbéli szándékában felszolgált, hogy felhízlalja télre a madarat. Csak a pondró-

kat, férgeket, gyíkokat, bogarakat, gombákat és növényeket fogadta be akkor már a gyomra, de nem is vágyott többre, jól elvolt ezekkel is, nem hiányzott a lakoma, az emberi táplálék, a sok finom falat – már a gondolatától is öklendezett.

A zsenneyei tölgy mosolya... Hát igen. De ahhoz először is le kéne neki a fa koronájából a földre ereszkednie, akárki is volna ez.

Doktor Kerti nem sürgette színvallásra alkalmi beszélgetőtársát, türelmesen várta, hogy Bíborka önként beavassa, kicsoda-micsoda volna is ő valójában; ki fiaborja, az élőlények miféle kategóriájába, csoportjába is tartozik, milyen névre hallgat, hol nőtt fel, volt-e gyerekszobája, vagy klónozták talán. Kapcsolatuk legelején Kerti doktor egy ritka, Magyarországon nem őshonos madárfaj egyik utolsó példányának vélte, aki a háború és a klímakatasztrófa által megbolygatott természeti törvények hatására hatalmasra nőtt és megtanult beszélni, emberi nyelven és a fák nyelvén egyaránt. Míg azonban emberi beszédre a nyugalmazott geológus látogatásai során is csak nagy ritkán vállalkozott, addig a fák nyelvén láthatóan szívesen kommunikált. A fák a beszélgetőpartnerei, a valódi társai, vonta le az önmagára nézve nem túl hízelgő következtetést Kerti úr, belátva, ha valaha el is nyeri e rejtélyes élőlény bizalmát, sorsa, múltja, minden bizonnyal szomorú története sohasem fog előtte feltárulni. Szemmel láthatóan nem az a mesélős fajta... Nem tudhatni, volt-e szorgos édesapja, gondoskodó szülőanyja, vagy itt, az erdő mélyén, a turisták által látogatott ösvényektől távol jött-e a világra egy irdatlan méretű tojásból kikelve hosszas kocogtatás után. Nem derült ki, volt-e csecsemő. Szívott-e csecset kiskorában? Dajkálta-e állat, ember? Óvta, védte valaki vagy valami, amikor szándékai ellenére erre a szomorú világra jött? Hol vészelté át a háborút? Hogy került a fejére az a kétes tisztaságú, ódivatú Surda-kalap? Csupa talány... Kerti doktor nem erőltette hát a dolgot, nem kívánta megsérteni a rejtélyes lény privát szféráját, autonómiáját, ugyanakkor bántotta a dolog, mert nagyon egyoldalúnak találta így az amúgy egyre szorosabbá váló kapcsolatukat. Hogy amíg ő már a kezdet kezdetén udvariasan bemutatkozott, feltárta kilétét, a fészek lakója azóta sem törekszik felfedni inkognitóját, nem mutatkozik meg fizikai valójában, és kizárólag a famatuzsálemekről, farekorderekről, nevezetes példányokról, történelmi egyedekről hajlandó beszélni sokadszor is, már ha megszólal egyáltalán. Csupán erről, a cégénydányádi kastélyparkban álló hatalmas platánról, Magyarország legnagyobb duglászfenyőjéről, az öszpötei kandeláberfáról, meg a somi Patkó betyárfáról vagy éppen az óriás karjairól: a mamutfenyőről a soproni Erzsébet-kertben.

A gyertyán arcát akarta látni a bakonyi álmosvölgyben, na és mindenek fölött a zsenneyei tölgy mosolyát.

Ez volt minden kívánsága.

Slussz-passz. Egyebekben nem nyitott vitát.

Kerti doktor rendszeres, egyre fárasztóbb, kimerítőbb látogatásai egyikén Bíborka a fatársulásokról mesélt lelkesen, egyfelől olyan ez az egész, mint egy szakszervezet, csak hatékonyabb, magyarázta, védik egymás érdekeit, egyre közelebb húzódnak egymáshoz, és a sarjak is éppen ott, az összetartó közösség közegében indulnak növekedésnek. Nem szívják el a másik elől a vizet, a sebhelyek védelmére leveleket növesztenek, a kártevők ellen ellenanyagot termelnek, így aztán évszázadok alatt megszerveződik a tölgyek, juharok, gyertyánok, hársak köztársasága a végzetesen és végérvényesen leszerepelt emberi társadalom helyén, magyarázta lelkesen, amikor a nyugalmazott geológus érezni kez-

dett szívjátékon valamit. Hallgatta a madarat, ahogy szinte transzba esve, földöntúli elragadottságban magyarázta, hogyan is veszik majd birtokba a fák újra a világot, hogyan követelik vissza a tönkretett természetet, s hogy ez a lassú, de fényes, örömteli átmenet hogyan is iktatja majd ki a folyamatból a végtelenül gonosz embert. Az embert, emelte fel hangját az átszellemült, lelkes előadó, amely itt a földön csak kárt okozott, semmi jó, semmi pozitív nem köthető hozzá, csak a gyilkolás, a lopás, rablás, csalás és a kíméletet nem ismerő kegyetlen pusztítás, sorolta, amikor – miként a székesegyházakban hallható zengő, méltóságteljes harangkondulás – megdobbant a kinyírt, tönkretett és megalázott nyugalmazott geológus szíve, különös, eddig sohasem tapasztalt érzés kerítette hatalmába, előntötte egész testét a melegség, sosem élt még át ilyet. Bár nem tudta így, ilyen tiszta, egyszerű egyértelműséggel megfogalmazni, mert hetvenegy év alatt sosem volt még része benne, de ez volt a szerelem.

Kerti úr szerelmes lett a madárba.

Esteledett, megjöttek a baglyok, a harkály is végzett mára, befejezte az egész napos kopácsolást. Kerti úrnak indulnia kellett, ha nem akart vaksötétben letapogatni a hegyről, kockáztatva a nappal is egyre gyakoribb eleséseket. Az egész teste össze volt már zúzva, lábát feltörte a kamaszkori cserkészcsapat oszlopos tagjaként kapott bakancs, pedig eleddig hamvas síhederkora óta jól szolgálta erdei útjait, túrázásait. Elindult hát hazafelé az új tapasztalat birtokában, óvatosan, a lába elé nézve araszolt félhomályban lefelé a hegyről. Nem tudta, most mitévő legyen. Nem volt a maga ura. Amikor hazaért, halálosan kimerülve, csak akkor tudatosult benne teljes súlyával, hogy mi is volna ez. Hisz meglehetősen gyakran mutatta ezt a dolgot a televízió: például hogy fiatal emberek futnak egymás felé a vakító szépségű homokos tengerparton a naplementében, lenge fürdődresszben, többnyire egy fiú és egy lány, fanfárok szólnak, és amikor találkoznak, összenyomják a szájukat, és úgynevezett csókban fejeződik be a nagy szaladás. Futott ő is néhanapján képzeletben, ahogy csak a rossz lába bírta, ölelésre tárt karokkal, de vele nem jött szembe senki.

Így aztán megállt, miközben a képernyőn megjelent a The End felirat.

Vagy meztelen testek birkóztak az ágyban meglehetősen vehemenciával, olyanmire egymásba gabalyodva, hogy azt sem lehet tudni, ez most kinek a lába, kinek a keze, hogy kerül a nő szájába egy pénisz, miért hátulról döfködi az ember kíméletet nem ismerve; haragszik rá? Ha meg nem haragszik, akkor honnan és mivégre ez a nagy gerjedelem? Aztán lehiggadnak, nagy, elégedett nyögések és sóhajtások közepette véget ér a testmozgás. Ez a szerelem. Noha Kerti úron ilyenkor megdagadt a mackónadrág, úgy vélte, mindez semmilyen formájában sem túl gusztusos. Drága Ilonkája, nyugodjon békében, kiváltképp undorodott, mikor ilyesmiket látott, majszolván a tegnapi, kicsit már kiszáradt akciós aprósüteményt, hüvelykujjával megigazítva elmozdult felső fogsorát. Pfúj, adott hangot abbéli véleményének, hogy ez valami mocskos, förtelmes, a nyugalom megzavarására alkalmas műsorszám volna, utasítván Kerti doktort, hogy haladéktalanul váltson csatornát. Természetesen mindketten tudták, hogyan lesz a gyerek, az általános iskolában volt szexuális felvilágosítás, ám az teljességgel elképzelhetetlen volt, bármilyen helyzetben, bármilyen formában és változatban, bármiféle késztetés vagy inger hatására, hogy Ilonka, isten nyugosztalja, széttegye a lábát, így aztán nem is lett gyerekekük.